

سلامت روان و شادکامی مادران

(مراقبان کودکان معلول)

تالیف:

زهرا مقنی زاده

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی



انتشارات موجک



سرشناسه : مقنی زاده فینی، زهرا، ۱۳۶۲-

عنوان و نام پدیدآور : سلامت روان و شادکامی مادران / تالیف زهرا مقنی زاده فینی.

مشخصات نشر : تهران: انتشارات موجک، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری : ۱۱۸ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۴۲۱-۷

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : مادران کودکان معلول -- روان شناسی

موضوع : Mothers of children with disabilities -- Psychology

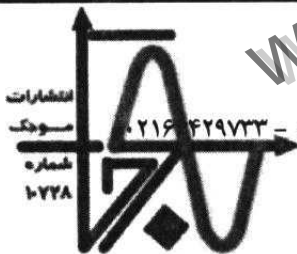
رده بندی کنگره : HQ ۷۵۹/۹۱۳

رده بندی دیویی : ۶۴۹/۱۵۱

شماره کتابشناسی ملی : ۸۷۲۲۷۰۰

انتشارات موجک

واتساپ : ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1



تلفن مرکز پخش : ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۲۱۸۱۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل : mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان : سلامت روان و شادکامی مادران

تالیف : زهرا مقنی زاده فینی

مشخصات ظاهری : ۱۱۸ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول : زمستان ۱۴۰۰، تیراژ : ۵۰۰ جلد

قیمت : ۷۳۰۰۰۰ ریال، شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۴-۴۲۱-۷

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیش‌گفتار.....
۵	فصل اول: کلیات.....
۵	۱-۱ تشریح موضوع کتاب.....
۱۳	۲-۱ اهمیت موضوع.....
۱۵	۳-۱ اهداف.....
۱۶	۴-۱ تعاریف مفهومی متغیرها.....
۱۹	فصل دوم: شخصیت.....
۱۹	۱-۲ مفهوم کم‌توان ذهنی.....
۲۱	۲-۲ تعریف شخصیت.....
۲۱	۳-۲ مفهوم شخصیت.....
۲۲	۴-۲ عوامل تعیین‌کننده شخصیت.....
۲۲	۱-۴-۲ تعیین‌کننده‌های ارثی.....
۲۲	۲-۴-۲ تعیین‌کننده‌های محیطی.....
۲۴	۵-۲ نظریه ویژگی‌های شخصیت.....
۲۵	۶-۲ الگوی پنج‌عاملی شخصیت.....
۲۵	۷-۲ ابعاد شخصیت براساس پنج عامل بزرگ.....
۲۶	۱-۷-۲ روان‌رنجور خویی.....

۶۷ ۱-۷ پژوهش‌های داخلی

۷۲ ۲-۷ پژوهش‌های خارجی

فصل هشتم: مطالعه موردی ۷۵

۷۵ ۱-۸ جامعه آماری

۷۶ ۲-۸ ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات

۷۸ ۳-۸ روش اجرا

۷۸ ۴-۸ پروتکل جلسات آموزش مهارت‌های زندگی

فصل نهم: یافته‌ها ۸۱

۸۱ ۱-۹ اطلاعات جمعیت شناختی

۸۲ ۲-۹ یافته‌های توصیفی

۸۵ ۳-۹ آزمون فرضیه‌ها

فصل دهم: جمع‌بندی ۹۷

۹۷ ۱-۱۰ نتیجه‌گیری

۱۰۴ ۲-۱۰ پیشنهادها

منابع ۱۰۷

۱۰۷ منابع فارسی

۱۱۴ منابع انگلیسی

پیش‌گفتار

خانواده یک جامعه کوچک و جایگاهی امن برای ارضای نیازهای گوناگون اعضا است (ملک‌شاهی، ۱۳۹۴، امیری مجد، حسینی، جعفری، ۱۳۹۳) که هرگونه تغییر و اختلال در خانواده و اجزای آن علاوه بر تنیدگی و به هم ریختگی در اعضای خانواده (جنا آبادی، ۲۰۱۴) ممکن است منجر به مختل شدن کل نظام خانواده گردد که به نوبه خود اختلالات مربوط به اعضا خانواده را تشدید و مشکلات جدیدی را ایجاد خواهد نمود. با عنایت به این موضوع، تولد یا حضور یک کودک معلول بالأخص ذهنی در هر خانواده‌ای می‌تواند رویدادی تلخ و چالش‌زا محسوب گردد (احمدی، خدادادی، انیسی، عبدالمحمدی، ۱۳۹۰).

معلولیت یکی از فرزندان، بر کل نظام خانواده و کارکردهای مختلف آن اثرات بسیار عمیقی خواهد گذاشت. به طوری که بر انسجام و ساختار خانواده آسیب وارد نموده و پیامد آن ایجاد تغییرات در نقش‌ها، عملکرد و سازگاری خانواده است (علی اکبرزاده، تقوی، شریفی، نوغانی، فقیه زاده، خاری، ۱۳۹۱). در این میان والدین بیشتر از سایر اعضای خانواده تحت تأثیر معلولیت قرار می‌گیرند. لذا والدین بایستی تغییرات متعددی را جهت سازگاری با عضو جدید تحمل نمایند (احمدی، خدادادی، انیسی، عبدالمحمدی، ۱۳۹۰).

نتایج تعداد زیادی از مطالعات بیانگر این واقعیت است که والدین دارای کودکان عقب مانده ذهنی^۱ در مقایسه با سایر والدین، اضطراب و فشار زیادی را تحمل می‌کنند (فایرتم، جاکوبی، بورک، کلارک، لئونارد^۲، ۲۰۱۵، فداکارسوقه، عباسی، خالق دوست محمدی، ۱۳۹۳) این مشکلات روانی ممکن است ناشی از نگرانی آن‌ها درباره مشکلات آینده کودک، شدت معلولیت ذهنی، هزینه‌های سنگین مالی، آرزوهای بریادرفته، نگاه‌ها و رفتارهای ترحم انگیز اطرافیان، باورهای غلط جامعه، اطلاعات کم، محدودیت دسترسی به خدمات آموزشی و توان

^۱ Mentally retarded children

^۲ Fairthorne, Jacoby, Bourke, de Klerk, Leonard

بخشی^۱ و تضاد مربوط به وجود فرزندان دیگر باشد (حق رنجبر، کاکاوند، برجعلی، برماس، ۱۳۹۰). وجود این عوامل با هم، فشار روانی زیادی را بر والدین وارد می‌نماید که زندگی شخصی و خانوادگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از سوی دیگر تجربیات تمامی مراجع ذیربط در دنیا نشان می‌دهد که خانواده نه تنها بیشترین سهم را در توانبخشی معلولین داراست، بلکه در بسیاری از موارد مناسب‌ترین محل برای رشد و پرورش عقب ماندگان ذهنی است.

اثرات کودکان معلول ذهنی در خانواده می‌تواند زیاد باشد، مسئولیت‌های مالی، مختل شدن زندگی زناشویی، انزوای اجتماعی و کاهش زمانی که والدین بایستی صرف کودکان سالم خود نمایند به عنوان عوامل تنش‌زا در این خانواده‌ها شناخته شده است (کایاما^۲، ۲۰۱۴). در هر حال وجود یک کودک عقب مانده ذهنی، به عنوان یک فشار خردکننده روی والدین است. در حقیقت بیانگر مرگ آرزوها و امیدهای والدین از آنچه کودک آن‌ها می‌بود و یک واقعیتی که زندگی آن‌ها دیگر به آن راحتی و آزادی که قبلاً بود، نخواهد شد (احمدی، خدادادی، انیسی، عبدالمحمدی، ۱۳۹۰).

در سال‌های اخیر آموزش مهارت‌های زندگی^۳ به منظور بهبود کیفیت زندگی^۴ و سلامت روان^۵ افراد مورد توجه قرار گرفته است. آموزش مهارت‌های زندگی در ترکیب با تقویت طولانی مدت رفتارهای مثبت و فراگیری مهارت‌ها بهبود سلامت روانی و جسمانی را به ارمغان می‌آورد. در کل هدف از آموزش مهارت‌های زندگی افزایش توانایی‌های روانی، اجتماعی و در نهایت پیشگیری از ایجاد رفتارهای آسیب‌زننده و ارتقای سلامت روانی است.

انتظار می‌رود که هر فرد پس از دریافت آموزش مهارت‌های زندگی به توانایی‌هایی نظیر کسب خودآگاهی، عزت نفس، برقراری ارتباط با دیگران، توانایی همکاری، توانایی کنار آمدن با احساسات و فشارهای روحی و توانایی ابراز آرزوها و امیدها دست یابد (اکبری، ۱۳۹۴).

¹ Educational and rehabilitation services

² Kayama

³ Life Skills Training

⁴ Quality of Life

⁵ mental health